

Практичні задачі до теми № 2 “Процесуальні рішення та статус учасників на стадії досудового розслідування”

Задача 1. Формальне процесуальне рішення

Фабула

Слідчий виніс постанову про відмову в задоволенні клопотання захисника щодо проведення додаткового допиту свідка. У постанові зазначено лише: «Клопотання є необґрунтованим та не підлягає задоволенню». Жодного аналізу доводів клопотання у постанові не наведено. Прокурор залишив постанову без змін.

Запитання

1. Чи відповідає така постанова вимогам КПК України до процесуальних рішень?
2. Які вимоги до мотивованості процесуальних рішень були порушені?
3. Які процесуальні механізми захисту може використати сторона захисту?
4. Яка роль прокурора у цій ситуації як процесуального керівника?

Задача 2. Передчасне повідомлення про підозру

Фабула

Після допиту двох свідків та огляду місця події слідчий за погодженням з прокурором повідомив особі про підозру. Інших доказів у провадженні зібрано не було. Захисник вважає, що підозра є передчасною та використовується як інструмент тиску.

Запитання

1. Які критерії достатності доказів для повідомлення про підозру передбачає КПК?
2. Чи можна вважати повідомлення про підозру в цій ситуації обґрунтованим?
3. Які процесуальні наслідки може мати передчасне повідомлення про підозру?
4. Які дії може вчинити прокурор у межах процесуального керівництва?

Задача 3. Невизначеність моменту повідомлення про підозру

Фабула

Повідомлення про підозру було складене прокурором у п'ятницю, однак фактично вручено особі лише в понеділок. У матеріалах провадження відсутні відомості про спроби вручення у вихідні дні. Захист наполягає, що строк досудового розслідування обчислено неправильно.

Запитання

1. Яке значення має точний момент повідомлення про підозру?
2. З якого моменту особа набуває статусу підозрюваного?
3. Які процесуальні ризики виникають у разі невизначеності цього моменту?
4. Як слід оцінювати дії прокурора в цій ситуації?

Задача 4. Приховане кримінальне переслідування

Фабула

Особу неодноразово викликали на допити як свідка, під час яких їй ставили запитання, що прямо стосувалися її можливої причетності до злочину. Повідомлення про підозру тривалий час не здійснювалося, захисника не допускали.

Запитання

1. Чи виникло у цій ситуації фактичне кримінальне переслідування?
2. Які норми КПК було порушено?
3. Які процесуальні наслідки можуть мати отримані показання?
4. Яку позицію має зайняти прокурор як процесуальний керівник?

Задача 5. Обмеження права на захист

Фабула

Після повідомлення про підозру слідчий відмовив захиснику у доступі до матеріалів провадження, мотивуючи це «інтересами слідства». Прокурор підтримав позицію слідчого без додаткового обґрунтування.

Запитання

1. Чи є право на доступ до матеріалів абсолютним на цій стадії?
2. Які межі обмеження цього права передбачає КПК?
3. Чи відповідає позиція прокурора вимогам процесуального керівництва?
4. Які механізми судового контролю може використати захист?

Задача 6. Ігнорування клопотань сторони захисту

Фабула

Захисник подав кілька клопотань про проведення слідчих дій. Слідчий не виніс жодного процесуального рішення, обмежившись усними поясненнями. Прокурор не відреагував на скаргу захисника.

Запитання

1. Чи є бездіяльність слідчого процесуальним порушенням?
2. Які обов'язки має прокурор у такій ситуації?
3. Які права сторони захисту порушено?
4. Які рішення може ухвалити слідчий суддя?

Задача 7. Конфлікт ролей прокурора

Фабула

Прокурор одночасно: – погодив повідомлення про підозру; – відмовив у задоволенні клопотань захисту; – не реагував на очевидні порушення з боку слідчого.

Захист стверджує, що прокурор діє виключно як сторона обвинувачення.

Запитання

1. У чому полягає подвійна роль прокурора на досудовому розслідуванні?
2. Чи порушено принцип балансу процесуальних функцій?
3. Які межі процесуального керівництва прокурора?
4. Які процесуальні наслідки можливої пасивності прокурора?

Задача 8. Формальне скасування рішення

Фабула

Прокурор скасував постанову слідчого як незаконну, але не надав жодних вказівок щодо подальших дій. Слідчий повторно ухвалив аналогічне рішення з незначними формальними змінами.

Запитання

1. Чи відповідає така поведінка прокурора його функції процесуального керівника?
2. Які вимоги до вказівок прокурора впливають із КПК?
3. Як повинна діяти сторона захисту в цій ситуації?
4. Які ризики виникають для подальшого провадження?

Задача 9. Невручена підозра

Фабула

Повідомлення про підозру складено, але не вручено особі у зв'язку з її відсутністю. Водночас орган досудового розслідування почав застосовувати до неї обмежувальні процесуальні заходи.

Запитання

1. Коли особа набуває статусу підозрюваного у такій ситуації?
2. Чи допустиме застосування процесуальних обмежень до цього моменту?
3. Які гарантії захисту порушуються?
4. Яка роль прокурора у забезпеченні законності таких дій?

Задача 10. Стратегія захисту і процесуальні рішення

Фабула

Захисник обрав активну стратегію захисту: подає клопотання, ініціює експертизи, збирає докази. Слідчий і прокурор вважають таку поведінку «зловживанням правами» та намагаються обмежити участь захисту у процесуальних діях.

Запитання

1. Які межі реалізації процесуальних прав сторони захисту?
2. Чи можна активну позицію захисту вважати зловживанням правами?
3. Які критерії допустимості обмежень прав захисту?
4. Як слід оцінювати дії прокурора як процесуального керівника?